

Klare taal

De column 'Hersenspinzel' wordt geschreven door Augustinus voor KBO-PCOB-Goes en verschijnt digitaal 2 x per maand

Klare taal. Is dat nog mogelijk in de voormalige Republiek der (Zeven) Nederlanden? Dat vraag ik me wel eens af als ik in een dagblad, weekblad, maandblad of ander geschrift een artikel lees. Dan vraag ik me soms af waar het eigenlijk overgaat. Het woordgebruik is vaak zodanig dat het lijkt dat ik een artikel in een vreemde taal lees.

Zoals in een schrijfsel over het steeds meer voorkomende ombouwen van een kampeeraccommodatie in een 'woonpark'. Dan wordt de 'ouderwetse' kampeerder met zijn tent of stacaravan of een andersoortig kampeeronderkomen van het terrein 'verdreven' om plaats te maken voor 'chalets'. Nu moet u bij het gebruik van het woord chalet niet denken dat men het dan over een luxueuze Zwitserse villa heeft. Het woord chalet stamt immers uit Zwitserland. Nee, dan moet u denken dat het gaat over een eenvoudig houten huisje op een camping met een klein beetje kampeerluxe. En dat is het dan. En omdat we nu een wat nieuwsarme periode hebben plaatst menige krant daar een (bijna) paginagroot artikel over. En dat zonder aan te geven wat er dan zo luxe is aan dat houten optrekje. Zou dat onderkomen op een gewone bouwplaats staan dan zou men het een bouwkeet of een barak noemen. Maar chalet klinkt nu eenmaal wat "hoger".

Dat kwam ik te weten toen ik een krantenkop zag waarin het vervangen van (sta)caravans en tenten door "chalets" "**Verchalettisering**" genoemd werd. Omdat het een voor mij (en vele andere lezers) kon ik het woord eerst niet goed thuisbrengen. Ik moest het enkele keren opnieuw lezen tot ik eindelijk ontdekte

dat men het over het 'omtoveren' van een alledaagse kampeeraccommodatie in een soort van huisjespark had. Ik was meteen geneigd om het Genootschap dat over de Nederlandse Taal gaat kon te doen van deze vondst, maar uiteindelijk besloot ik dat deze taalpuristen niet aan te doen. Ze moeten ook zelf wat te ontdekken hebben.

Nog een voorbeeld van in eerste instantie moeilijk te snappen taalgebruik. Het ging over "oxidatieve ouderdom". Ook hier weer pogingen doen om erachter te komen wat daarmee bedoeld werd. En dus maar weer het wereldwijde web bezocht om daarover kennis te vergaren. Het had te maken met het ouder worden van ons mensenkinderen. "Oxidatieve ouderdom" is het v. verouderingsproces van een lichaamscel. Dat betekent chemisch gezien dat incomplete moleculen een reactie aangaan met zuurstof. Daarbij moet je bijvoorbeeld denken aan ijzeroxide (roest van een fiets) of het bruin worden van een geschildte appel. Dat is een vorm van oxidatie/veroudering. Hoe dat er uitziet weten we allemaal. Onze huid verandert dan van kleur (bruinig) en dat valt nog meer op als dat vel van ons ook nog rimpels gaat vertonen. Wat dan bij het vrouwelijke deel van onze leeftijdscategorie leidt tot bijvoorbeeld het maken van de opmerking "wat krijg ik toch een oud vel". Maar ja, dat hoort nu eenmaal bij het toenemen van onze leeftijd. Maar het gebruik van 'oxidatief' in een gewoon krantenartikel is voor de meesten van ons 'knarren' wel ongebruikelijk als 'klare taal'.

Ook wanneer er over klimaat en zijn veranderingen gepraat of geschreven wordt loopt men de kans om bedolven te worden onder allerlei onderwerpen die

geen of weinig verband met elkaar lijken te hebben en waardoor je op den duur de “weg kwijt raakt” Termen als Energietransitie – Groene waterstof – Groen – Duurzaam – Hernieuwbaar – Vergroenen – Fossiele brandstoffen – Klimaatverandering – Verduurzamen worden dan in een publicatie bijeen geveegd en daar moet je dan als “leek” maar wijs uit zien te worden. “Tante Pos” presteert het zelfs om een postzegel op een brief of ansichtkaart af te stempelen met de kreet “deze kaart is duurzaam bezorgd”. Je gaat je dan toch afvragen wat je onder ‘duurzaam bezorgen’ moet verstaan.

En wat denkt u van de uitdrukking “natuur-gericht bouwen”? Moeten er dan weer houten heipalen gebruikt worden, de muren weer van hout worden en wat er op dat gebied verder nog te verzinnen valt? En kun je met dat soort uitdrukkingen dan “herinneringen maken”? Ik weet wel dat je herinneringen krijgt als je iets moois of spannends of droevigs meemaakt. Dan krijg je daar vaak herinneringen aan. En tegenwoordig zetten we geen stappen meer maar we “maken stappen” Met dat verdraaien van gezegdes breken we onze taal af.

Daarom als slot een passage met “klare taal” Tijdens het Europese Kampioenschap voetbal van dit jaar speelde er ook de kabinetsformatie voor het Kabinet Schoof. Toen dat na veel heen en weer gepraat, ge-etter en niet zo erg parlementaire taal, kwam dat ter sprake in een column van Sjoerd Mossou in de PZC. En hij gebruikte daarvoor KLARE TAAL: Over de toon van een debat in de Tweede Kamer schreef hij: “Afgelopen week ontaarde het Kamerdebat in Den Haag nog in een tenenkrommende wanvertoning, met politici zonder waardigheid, tetterend en tierend op het niveau van een diepgevroren visstick”. Het Kamerdebat was inderdaad ontluisterend. En het niveau ervan beneden alle peil.

Dat in tegenstelling tot wat volgens Mossou de honderduizenden voetbalfans in Duitsland ten gehore

brachten. Hij vond dat een toonbeeld van hoe mensen – van elke denkbare achtergrond – óók met elkaar om zouden kunnen gaan.

Dit was/is duidelijk KLARE TAAL. Misschien met wat geforceerde klaarte, maar het laat aan duidelijkheid of klaarheid niets te wensen over.

Augustinus